

Vec C-419/20

Návrh na začatie prejudiciálneho konania

Dátum podania:

8. september 2020

Vnútroštátny súd:

Finanzgericht Hamburg

Dátum rozhodnutia vnútroštátneho súdu:

1. september 2020

Žalobkyňa:

F. Reyher Nchfg. GmbH & Co. KG

Žalovaný:

Hauptzollamt Hamburg

PRACOVNÝ DOKUMENT

[*omissis*]

Finanzgericht Hamburg (Finančný súd Hamburg, Nemecko)

Uznesenie

V konaní medzi

F. REYHER Nchfg. GmbH & Co. KG

[*omissis*],

[*omissis*] Hamburg

– žalobkyňou –

[*omissis*]

a

Hauptzollamt Hamburg (Hlavný colný úrad Hamburg)

[*omissis*] Hamburg

– žalovaným –

vo veci zaplataenia úrokov

spoločný senát Finanzgericht Hamburg (Finančný súd Hamburg) pre spolkové krajiny Slobodné a hanzové mesto Hamburg, Dolné Sasko a Šlezvicko-Holštajnsko, 4. senát, 1. septembra 2020 [*omissis*]

[*omissis*]

rozhodol:

I. Konanie sa prerušuje až do vydania prejudiciálneho rozhodnutia Súdneho dvora Európskej únie.

II. Súdnemu dvoru Európskej únie sa predkladá nasledujúca prejudiciálna otázka týkajúca sa výkladu aktov inštitúcií Únie:

Existuje porušenie práva Únie ako podmienka nároku na úroky založeného na práve Únie, ktorý sformuloval Súdny dvor Európskej únie, aj vtedy, keď vnútroštátny orgán stanoví clo na základe práva Únie, avšak vnútroštátny súd neskôr určí, že nie sú splnené faktické podmienky na výber tohto cla?

[*omissis*]

Skutkový stav:

- 1 Medzi účastníkmi konania je sporné úročenie antidumpingového cla, ktoré bolo stanovené protiprávne a na základe právoplatného rozsudku Finanzgericht Hamburg (Finančný súd Hamburg) bolo vrátené.
- 2 Žalobkyňa doviezla v rokoch 2010 a 2011 spojovacie materiály od spoločnosti so sídlom v Indonézii, ktorá bola dcérskou spoločnosťou veľkého čínskeho výrobcu spojovacích materiálov. Dovoz určitých spojovacích materiálov zo železa alebo ocele s pôvodom v Čínskej ľudovej republike podliehal podľa nariadenia (ES) č. 91/2009¹ antidumpingovému clu. Keďže žalovaný hlavný colný úrad sa na základe prešetrovaní Európskeho úradu pre boj proti podvodom (OLAF) domnieval, že spojovacie materiály, ktoré doviezla žalobkyňa, mali pôvod v Čínskej ľudovej republike, viacerými platobnými výmermi z roku 2013 dorubil žalobkyni antidumpingové clo, ktoré žalobkyňa následne uhradila.
- 3 Finanzgericht Hamburg (Finančný súd Hamburg) rozsudkom z 3. apríla 2019 [omissis] vyhovel žalobe žalobkyne a zrušil antidumpingové clá, ktoré jej boli vyrubené, s odôvodnením, že žalovaný hlavný colný úrad, na ktorom spočívalo dôkazné bremeno, nepreukázal, že dovezené spojovacie materiály mali pôvod v Čínskej ľudovej republike; rozsudok z 3. apríla 2019 je právoplatný.
- 4 Žalovaný hlavný colný úrad v máji 2019 vrátil žalobkyni antidumpingové clá, ktoré zaplatila; žiadosť žalobkyne o zaplatenie úrokov z antidumpingových ciel, ktoré zaplatila, za obdobie od zaplatenia týchto ciel až do ich vrátenia však zamietol.
- 5 Žalobkyňa podala 10. februára 2020 po neúspešnom konaní o námietke žalobu. Domnieva sa, že má nárok na úroky podľa judikatúry Súdneho dvora Európskej únie (rozsudok Súdneho dvora z 18. januára 2017, Wortmann, C-365/15). Uvádza, že Súdny dvor rozhodol, že ak boli dovozné clá, ku ktorým patria aj antidumpingové clá, vybrané v rozpore s právom Únie, dotknutá osoba, ktorá zaplatila sporné clá, má nielen nárok na vrátenie vybraných súm, ale aj na zaplatenie úrokov z týchto súm od okamihu ich zaplatenia. Tento nárok na úroky založený na práve Únie existuje nielen v situáciách, v ktorých Súdny dvor Európskej únie vyhlásil antidumpingové nariadenie, na základe ktorého bolo clo dorubené, za neplatné. Dovozné clá sú vybrané v rozpore s právom Únie, z čoho vyplýva povinnosť zaplatiť úroky z týchto súm, aj vtedy, keď protiprávnosť stanovenia ciel – tak ako v tomto prípade – vyplýva z preskúmania konkrétneho prípadu súdom. Pre povinnosť zaplatiť úroky je smerodajné len to, že od dotknutej osoby boli v konečnom dôsledku neoprávnene vybrané clá.

¹ Nariadenie Rady (ES) č. 91/2009 z 26. januára 2009, ktorým sa ukladá konečné antidumpingové clo na dovoz určitých spojovacích materiálov zo železa alebo ocele s pôvodom v Čínskej ľudovej republike (Ú. v. EÚ L 29, 2009, s. 1).

- 6 Žalovaný hlavný colný úrad sa bránil proti žalobe predovšetkým námietkou, že podľa judikatúry Súdneho dvora Európskej únie existuje povinnosť zaplatiť úroky len vtedy, keď sa clá majú vrátiť na základe antidumpingového nariadenia, ktoré Súdny dvor vyhlásil za neplatné alebo zrušil. V prejednávanej veci však podľa jeho názoru nejde o taký prípad. Uplatnenie vnútroštátnych ustanovení o úrokoch – ako sú napríklad procesné úroky podľa § 236 AO – je vzhľadom na jednoznačné ustanovenie článku 116 ods. 6 CKÚ vylúčené.

Odôvodnenie rozhodnutia:

- 7 [omissis]
- 8 Senát prerušuje konanie [omissis] a podľa článku 267 druhého odseku Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ) predkladá Súdnemu dvoru Európskej únie (ďalej len „Súdny dvor“) prejudiciálnu otázku uvedenú vo výroku, lebo právne posúdenie prípadu je sporné.

I. Právny rámec

- 9 Pre rozhodnutie sporu sú smerodajné nasledujúce ustanovenia:

1. Vnútroštátne predpisy

- 10 Abgabenordnung (daňový poriadok, ďalej len „AO“) v znení oznámenia z 1. októbra 2002 [Bundesgesetzblatt (spolková zbierka zákonov) I, s. 3866]:

§ 1 Pôsobnosť

1. Tento zákon platí pre všetky dane vrátane daňových náhrad, ktoré upravuje spolkové právo alebo právo Európskej únie, pokiaľ ich spravujú spolkové finančné orgány alebo finančné orgány spolkových krajín. Tento zákon sa uplatní, len pokiaľ právo Európskej únie nestanovuje inak.

...

3. Na vedľajšie daňové plnenia sa ustanovenia tohto zákona uplatnia primerane, pokiaľ právo Európskej únie nestanovuje inak. ...

§ 3 Dane, vedľajšie daňové plnenia

1. Dane sú peňažné plnenia, ktoré nepredstavujú protiplnenie za konkrétne plnenie a ktoré verejnoprávne orgány ukladajú na získanie príjmov všetkým, ktorí spĺňajú podmienky, s ktorými zákon spája daňovú povinnosť; získanie príjmov môže byť vedľajším cieľom.

...

3. Dovožné a vývozné clá podľa článku 5 bodov 20 a 21 Colného kódexu Únie sú daňami v zmysle tohto zákona. ...

4. Vedľajšie daňové plnenia sú... úroky podľa § 233 až 237,... úroky z dovozných a vývozných ciel podľa článku 5 bodov 20 a 21 Colného kódexu Únie... .

§ 37 Nároky z daňového záväzkového vzťahu

1. Nárokmi z daňového záväzkového vzťahu sú daňový nárok, nárok na daňovú náhradu, nárok založený na ručení, nárok na vedľajšie daňové plnenie, nárok na vrátenie podľa odseku 2, ako aj nároky na vrátenie dane upravené v jednotlivých daňových zákonoch.

2. Ak sa daň, daňová náhrada, suma zabezpečená ručením alebo vedľajšie daňové plnenie zaplatili alebo boli vrátené bez právneho dôvodu, osoba, na ktorej účet sa platba uskutočnila, má voči príjemcovi plnenia nárok na vrátenie zaplatenej alebo vrátenej sumy. ...

§ 233 Zásada

Nároky z daňového záväzkového vzťahu (§ 37) sa úročia len vtedy, ak to stanovuje zákon. ...

§ 236 Procesné úroky zo súm, ktoré sa majú vrátiť

1. Ak sa stanovená daň zníži právoplatným rozhodnutím súdu alebo na základe takého rozhodnutia alebo ak sa prizná daňová náhrada, suma, ktorá sa má vrátiť alebo nahradiť, sa úročí pri dodržaní odseku 3 odo dňa začiatku súdneho konania do dňa vyplatenia. ...

2. Právne predpisy Únie

- 11 a) **Colný kódex (CK)**; Nariadenie Rady (EHS) č. 2913/92 z 12. októbra 1992, ktorým sa ustanovuje Colný kódex spoločenstva (Ú. v. ES L 302, 1992, s. 1; Mim. vyd. 02/004, s. 307):

Článok 241

Ak colné orgány vrátia dovozné alebo vývozné clo alebo úverový úrok alebo úrok z omeškania vybratý pri platbe týchto ciel, nie sú povinné zaplatiť úroky. Colné orgány však úrok zaplatia, ak

- rozhodnutie o vyhovení žiadosti o vrátenie cla nebolo vykonané do 3 mesiacov od jeho prijatia,
- tak ustanovujú národné právne predpisy.

...

- 12 **b) Colný kódex Únie (CKÚ):** nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 952/2013 z 9. októbra 2013, ktorým sa ustanovuje Colný kódex Únie (Ú. v. EÚ L 269, 2013, s. 1):

Článok 116

1. Za podmienok ustanovených v tomto oddiele sa suma dovozného alebo vývozného cla vráti alebo odpustí z ktoréhokoľvek z týchto dôvodov:

- a) účtovanie vyššej ako skutočne dlžnej sumy dovozného alebo vývozného cla;

...

6. Dotknuté colné orgány nie sú v dôsledku vrátenia cla povinné zaplatiť úroky.

...

II. Relevantnosť prejudiciálnej otázky pre rozhodnutie o veci samej

- 13 Konajúci senát sa domnieva, že z hľadiska práva Únie nie je sporné, že žalobkyňa môže žiadať aspoň procesné úroky na základe vnútroštátneho ustanovenia § 236 ods. 1 prvej vety AO. Žalovaný hlavný colný úrad na základe právoplatného rozhodnutia konajúceho senátu z 3. apríla 2019 [omissis] vrátil žalobkyni v máji 2019 antidumpingové clo, ktoré zaplatila; podmienky stanovené v § 236 ods. 1 prvej vete AO sú v prejednávacom prípade splnené. Konajúci senát tiež nemá dôvodné pochybnosti o tom, že článok 116 ods. 6 CKÚ, podľa ktorého – odchyľne od doterajšieho ustanovenia článku 241 prvého pododseku druhej vety ZK – dotknuté colné orgány nie sú v dôsledku vrátenia cla povinné zaplatiť úroky, nevyklučuje možnosť uplatniť ustanovenie § 236 ods. 1 prvej vety AO.
- 14 Podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora sa procesné predpisy všeobecne vzťahujú na všetky spory prejednané v čase nadobudnutia účinnosti týchto predpisov na rozdiel od hmotnoprávných predpisov, ktoré sa spravidla vykladajú tak, že sa nevzťahujú na skutočnosti existujúce pred nadobudnutím ich účinnosti (pozri rozsudok Súdneho dvora z 23. februára 2006, Molenbergnatie, C-201/04, bod 1 zhrnutia). Výnimočne to môže byť inak len vtedy, keď napríklad zo znenia, z cieľa alebo zo štruktúry dotknutého hmotnoprávneho predpisu Únie jasne vyplýva, že tento predpis má mať taký spätný účinok (pozri rozsudok Súdneho dvora z 19. marca 2009, Mitsui Co. Deutschland, C-256/07, bod 32). Ustanovenie článku 116 ods. 6 CKÚ je hmotnoprávnym predpisom, ktorý síce obsahuje aj procesné pravidlá (napr. lehoty), ktoré v prejednávacom prípade však nie sú relevantné pre rozhodnutie o veci samej preto, lebo medzi účastníkmi konania je sporná len otázka, či je podľa článku 116 ods. 6 prvého pododseku CKÚ vylúčený nárok na úroky, ktorý si uplatňuje žalobkyňa. Keďže ani znenie článku 116 CKÚ,

ani odôvodnenia nariadenia (EÚ) č. 952/2013 nenasvedčujú tomu, že článku 116 ods. 6 prvému pododseku CKÚ treba priznať spätný účinok vo vzťahu k ustanoveniu článku 288 ods. 2 v spojení s článkom 288 ods. 1 CKÚ, hmotnoprávne ustanovenie článku 116 ods. 6 prvého pododseku CKÚ sa uplatní až na colné dlhy, ktoré vznikli od 1. mája 2016 [omissis]. Pre colné dlhy, ktoré vznikli – tak ako v tomto prípade – pred nadobudnutím účinnosti CKÚ – konkrétne v roku 2013 – naďalej platia bez zmien hmotnoprávne ustanovenia colného kódexu, a teda aj článok 241 prvý pododsek druhá veta druhá zarážka CK, podľa ktorého colné orgány zaplatia úrok, ak tak ustanovujú národné právne predpisy.

- 15 Z hľadiska práva Únie je však sporné, či žalobkyňa môže žiadať úroky aj za obdobie od zaplatenia antidumpingového cla, ktoré protiprávne stanovil žalovaný hlavný colný úrad. Taký nárok na úroky nemá vo vnútroštátnom práve nijaký právny základ. Úspech žaloby, ktorú podala žalobkyňa, závisí naopak od toho, či žalobkyňa môže oprieť svoj návrh na zaplatenie úrokov o nárok na úroky založený na práve Únie, ktorý sformuloval Súdny dvor. Konajúci senát však má pochybnosti, či sú podmienky nároku na úroky, ktorý Súdny dvor odvodil od zásady efektivity, ktorá sa uplatňuje v práve Únie, splnené aj v situácii – tak ako v tomto prípade –, keď vnútroštátny orgán stanovil clo na základe práva Únie, lebo bol presvedčený o tom, že sú splnené právne podmienky (podmienky podľa práva Únie) pre výber cla, avšak vnútroštátny súd neskôr určí, že faktické podmienky pre výber cla nie sú preukázané, a preto bolo toto clo vybraté v rozpore s právom Únie.

III. Právne úvahy senátu

- 16 Súdny dvor naposledy v rozsudku z 18. januára 2017 (Wortmann, C-365/15, výrok) rozhodol, že ak sa clá vyberú v rozpore s právom Únie, členské štáty majú povinnosť vyplývajúcu z práva Únie zaplatiť osobám podliehajúcim súdnej právomoci, ktoré majú právo na vrátenie, príslušné úroky, ktoré plynú od dátumu zaplatenia vrátených ciel týmito osobami. Toto rozhodnutie Súdneho dvora nadväzuje na rad rozhodnutí, v ktorých Súdny dvor na základe práva Únie uložil členským štátom povinnosť nielen vrátiť odvody vybraté v rozpore s právom Únie, ale tiež nahradiť jednotlivcom straty spôsobené nemožnosťou disponovať peňažnými sumami (pozri rozsudok Súdneho dvora z 27. septembra 2012, Zuckerfabrik Jülich, spojené veci C-113/10, C-147/10 a C-234/10, bod 65, a rozsudok z 18. apríla 2013, Irimie, C-565/11, bod 28). Tieto rozsudky Súdneho dvora majú spoločné to, že Súdny dvor vyhlásil právny základ povinnosti zaplatiť odvod tvorený vnútroštátnym predpisom, resp. predpisom Únie za neplatný alebo ho zrušil z dôvodu porušenia práva Únie; vrátenie odvodu spočívalo zakaždým na legislatívnom pochybení.

- 17 Vo veci Zuckerfabrik Jülich (spojené veci C-113/10, C-147/10 a C-234/10) Súdny dvor vyhlásil nariadenie č. 1193/2009², ktoré tvorilo právny základ pre vybraté produkčné odvody v sektore cukru, za neplatné z dôvodu porušenia práva Únie a konštatoval, že osoby podliehajúce súdnej právomoci, ktoré majú právo na vrátenie nedôvodne zaplatených súm v podobe produkčných odvodov v sektore cukru stanovených neplatným nariadením, majú takisto právo na zaplatenie zodpovedajúcich úrokov (bod 3 výroku).
- 18 Vo veci Irimie (C-565/11) Súdny dvor po tom, čo iný senát Súdneho dvora určil, že daň za znečistenie životného prostredia vybratá členským štátom je v rozpore s článkom 110 ZFEÚ (rozsudok zo 7. apríla 2011, Tatu, C-402/09), s odkazom na rozsudok Zuckerfabrik Jülich potvrdil, že členské štáty sú na základe práva Únie povinné vrátiť sumy dane vybraté v rozpore s právom Únie spolu s úrokmi (bod 22), pričom úroky v zásade treba zaplatiť za obdobie od dátumu neoprávneného zaplatenia predmetnej dane do dátumu jej vrátenia (bod 28).
- 19 Najnovšiemu rozsudku Súdneho dvora vo veci Wortmann predchádzalo konanie, v ktorom Súdny dvor vyhlásil nariadenie č. 1472/2006 o zavedení konečného antidumpingového cla na určitý tovar s pôvodom v Čínskej ľudovej republike za neplatné (rozsudok z 2. februára 2012, Brosmann Footwear, C-249/10 P). Súdny dvor následne vo veci Wortmann – ako už bolo uvedené –, uznal, že ak boli dovozný clá vybraté v rozpore s právom Únie, členské štáty majú povinnosť vyplývajúcu z práva Únie zaplatiť úroky z vrátených dovozných ciel od dátumu zaplatenia týchto ciel (výrok).
- 20 Judikatúra Súdneho dvora, podľa ktorej sú členské štáty povinné vrátiť odvody vybraté v rozpore s právom Únie spolu s úrokmi, by mohla byť založená na úvahe, že účinky aktov Únie, resp. členských štátov – ak Súdny dvor vyhlási tieto akty za neplatné alebo ich zruší z dôvodu porušenia práva Únie – v zásade nemajú ďalej existovať (*arg. e contrario* na základe článku 264 druhého pododseku ZFEÚ). Na základe tejto úvahy majú jednotlivci právo na vrátenie nielen neprávom vybratých odvodov, ale aj súm, ktoré boli členskému štátu zaplatené alebo ním vybraté v priamej súvislosti s týmito odvodmi, čo zahŕňa aj straty spôsobené nemožnosťou disponovať peňažnými sumami (pozri rozsudok Súdneho dvora z 27. septembra 2012, Zuckerfabrik Jülich, spojené veci C-113/10, C-147/10 a C-234/10, bod 65; v tomto zmysle už rozsudok Súdneho dvora z 12. decembra 2006, Test Claimants in the FII Group Litigation, C-446/04, bod 205). Len tak by sa totiž mohol obnoviť stav, ktorý by existoval, ak by nebol prijatý právny akt na vykonanie nariadenia Únie, ktoré bolo neskôr vyhlásené za neplatné alebo zrušené, resp. na vykonanie vnútroštátneho daňového zákona, ktorý nie je v súlade s právom Únie (pozri v tejto súvislosti tiež návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Sánchez-Bordona vo veci C-365/15, bod 66).
- 21 Prípád, o ktorý ide vo veci samej, by sa mohol značne odlišovať od vyššie opísanej situácie. Aspekt kompenzácie majetkových nevýhod, ktoré jednotlivcovi

² Nariadenie (ES) č. 1193/2009 z 3. novembra 2009 (Ú. v. EÚ L 321, 2009, s. 1).

vznikli na základe nemožnosti disponovať peňažnými sumami, zdôraznený Súdny dvorom (pozri rozsudok Súdneho dvora z 27. septembra 2012, Zuckerfabrik Jülich, spojené veci C-113/10, C-147/10 a C-234/10, bod 65; rozsudok z 18. apríla 2013, Irimie, C-565/11, bod 21) by síce rovnako mohol platiť pre situácie, v ktorých sa jednotlivcovi protiprávne uložia odvody, lebo nie sú splnené právne podmienky (podmienky stanovené právom Únie) pre výber odvodov. Pre osobu povinnú platiť odvody by nemuselo byť podstatné, či zaplatila odvody na základe nariadenia alebo ustanovenia, ktoré je v rozpore s právom Únie, alebo na základe – tak ako v tomto prípade – rozhodnutia colného orgánu, ktoré je jednoducho protiprávne (v rozpore s právom Únie) preto, lebo je nesprávne. V oboch situáciách nemá jednotlivec k dispozícii vybrať peňažnú sumu, ktorú by mohol slobodne využívať, ak by colné orgány dodržali právo Únie. Podľa názoru senátu by však mohlo byť podstatné, či Súdny dvor zrušil právny základ pre stanovenie odvodov alebo ho vyhlásil za neplatný, alebo či jednotlivcovi vznikol nárok na vrátenie preto, lebo vnútroštátny orgán v dôsledku nesprávneho posúdenia skutkového stavu v konkrétnom prípade nesprávne uplatnil relevantné a platné predpisy Únie. V druhom uvedenom prípade by mohlo ísť len o opravu rozhodnutia v konkrétnej veci, ktoré sa v podstate spravuje príslušnými vnútroštátnymi predpismi, zatiaľ čo v prípade nariadenia alebo ustanovenia, ktoré Súdny dvor vyhlási za neplatné alebo zruší, je potrebné obnoviť plnú účinnosť práva Únie.

- 22 Súdny dvor však vo veci Littlewoods Retail a i (rozsudok z 19. júla 2012, C-591/10), ktorá sa týkala prípadu, v ktorom zdaniteľná osoba zaplatila členskému štátu preplatok DPH, ktorý tento štát vybral v rozpore s požiadavkami práva Únie v oblasti DPH, tiež uznal, že členský štát je povinný vrátiť sumy daní vybrané v rozpore s právom Únie spolu s úrokmi (bod 26). V konaní vo veci samej v prípade Littlewoods Retail a i. porušenie práva Únie nespočívalo na ustanovení vnútroštátneho práva ani práva Únie, ktoré Súdny dvor neskôr vyhlásil za neuplatniteľné alebo ktoré zrušil. Porušenie práva Únie spočívalo v tom, že bol omylom stanovený príliš vysoký základ dane (pozri návrhy, ktoré predniesla generálna advokátka Trstenjak 12. januára 2012 vo veci C-591/10, bod 6), a Súdny dvor ho tiež nekonštatoval sám, ale toto porušenie spočívalo len na poznatkoch vnútroštátneho orgánu, resp. vnútroštátneho súdu. Súdny dvor navyše vo veci Wortmann zdôraznil, že „prináleží overiť vnútroštátnemu súdu“, či clá boli vybrané v rozpore s právom Únie (pozri rozsudok z 18. januára 2017, Wortmann, C-365/15, bod 39). Aj toto konštatovanie by mohlo nasvedčovať tomu, že porušenie práva Únie ako podmienka nároku na úroky založeného na práve Únie, ktorý sformuloval Súdny dvor Európskej únie, existuje aj vtedy, keď vnútroštátny orgán stanoví clo v rozpore s platnými právnymi predpismi Únie a vnútroštátny súd konštatuje toto porušenie práva Únie.
- 23 Vzhľadom na vyššie opísané pochybnosti o výklade relevantných ustanovení práva Únie sa senát rozhodol predložiť Súdnu dvoru prejudiciálnu otázku uvedenú vo výroku.

[omissis] ;